

TÜRKİYE - UKRAYNA STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

"Sivil Diplomasi Kapasite İnşası:
Sektörel ve Finansal Derinleşme"

TASAM

TÜRK ASYA STRATEJİK ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
TURKISH ASIAN CENTER FOR STRATEGIC STUDIES

tasam.org

VİZYON BELGESİ (TASLAK)

TÜRKİYE - UKRAYNA STRATEJİK DİYALOG PROGRAMI

“Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme”

(Türkiye - Ukrayna)

Türkiye; 80 milyonluk nüfusu, gelişerek büyüyen ekonomisi ve Afro-Avrasya ana kıtası ortasındaki jeostratejik konumu ile öne çıkmaktadır. Avrupa, Karadeniz, Kafkaslar, Asya, Orta Doğu ve Afrika ülkeleri ile arasındaki tarihi, siyasi ve kültürel bağları, Birleşmiş Milletler başta olmak üzere uluslararası alanda yükselen aktivitesi, NATO, AGİT ve CICA gibi örgütlerin önemli üyelerinden olması ve son dönemde geliştirdiği aktif dış politikası ile küresel platformda önemi gittikçe artan bir aktör hâline gelmiştir.

Ukrayna ise 50 milyona yaklaşan nüfusu, Avrupa Birliği ile Rusya Federasyonu arasındaki önemli coğrafi konumu ve kayda değer ekonomik potansiyeli ile dünyanın dikkatini üzerine çekmektedir. Birleşmiş Milletler (UN), BM, Avrupa Konseyi, AGİT, BDT, DTÖ, GUAM, KEİ, AvET, KEİ gibi pek çok bölgesel ve uluslararası örgütün üyesi olan Ukrayna 21. yüzyılın bölgesel güç adaylarından biridir ve yakın gelecekte de önemini artarak devam etmesi öngörülmektedir.

Türkiye ile Ukrayna arasındaki ilişkiler tarihten güç almaktadır. Her şeyden önce Avrupa ve Asya arasında coğrafi bağlantı noktası olmaları iki ülkeyi benzer jeopolitik davranışlar geliştirmeye zorlamakta ve bu bağlamda işbirliğine sevk etmektedir. Karadeniz’e komşu iki önemli ülke olmanın ve ikili siyasi, ekonomik, ticari ve kültürel ilişkilerin yanı sıra bölgesel ve uluslararası konular, iki ülke ilişkilerinde sürekli gündemde olan ve ele alınan konulardır. Ukrayna’nın bağımsızlığının ardından, iki ülke sık sık gerçekleşen yüksek düzeyli ziyaretlerle dostluk ilişkilerini geliştirirken, en zor zamanlarında da birbirlerine destek olmayı sürdürmüşlerdir. 2011’de kurulan Türkiye-Ukrayna Yüksek Düzeyli Stratejik Konseyi (YDSK) mekanizması sayesinde ilişkiler “stratejik ortaklık” düzeyine yükseltilmiştir. Aynı yıl Türkiye ile Ukrayna arasında Vize Muafiyeti Anlaşması ve Serbest Ticaret Anlaşması müzakerelerine başlanması kararı alınmıştır. İki ülke arasında her alanda iyi düzeyde süregelen ikili ilişkilerin uluslararası platformlara yansımaları da son derece olumludur. Türkiye ve Ukrayna uluslararası platformlarda birbirlerinin destekleyicisi konumundadırlar. Askerî işbirliği gerek ikili düzeyde gerek NATO-Ukrayna Komisyonu, BLACKSEAFOR ve Karadeniz Uyum Harekâtı kapsamında sürdürülmektedir.

Ukrayna-Türkiye ikili ticaret hacmi, 2011’de bir önceki yıla göre yaklaşık %30 artışla 6,5 milyar dolara ulaşmıştır. 2012’de ikili ticaret hacmi 6,2 milyar dolardır. 2013 sonu itibarıyla Türkiye’nin ihracatı 1.997 milyar dolar, ithalatı 4.092 milyar dolar olmak üzere ticaret hacmi toplam 6,7 milyar dolara ulaşmıştır. İki ülke arasında müzakereleri yürütülen Serbest Ticaret Anlaşması’nın imzalanmasını takiben ikili ticaret hacminin önemli oranda artması beklenmektedir. Ayrıca Ukrayna’da Türk sermayesinin 2 milyar doları aşığı tahmin edilmektedir.

Türkiyeli müteahhitler Ukrayna’da yaklaşık 3,8 milyar dolar değerinde iş üstlenmişlerdir. Türkiye Ukraynalı turistlerin en çok tercih ettiği ülke konumunda olup Türkiye’yi ziyaret eden Ukraynalı turist sayısı 2013’te 700 bine ulaşmıştır.

İki ülke arasında Ekonomik ilişkilerin geliştirilmesi, diğer alanlardaki ilişkilerin derinleşmesi için temel oluşturacaktır. Türk girişimciler için Ukrayna’da iletişim/telekomünikasyon, altyapı (limanlar, havalimanları, demiryolları vb.), katma değerli tekstil ve ihracat bazlı sanayi, hizmet sektörü (ulaşım, belediye hizmetleri, iş/ticaret merkezleri, vb.), tarıma dayalı sanayi kolları (agro-food), hidroelektrik/kömür bazlı enerji üretimi gibi alanlarda yatırım; ahşap demonte mobilya, tarımsal uygulamalar, araç yedek parçaları, klima, buzdolabı, televizyon, pvc boru, tekstil makineleri, yazılım, ayakkabı, turizm gibi alanlarda ise ortaklık imkanları bulunmaktadır. Ekonomik etkileşimin hızlanması için taşımacılık, bankacılık, kota uygulamaları ve tarife dışı engeller gibi konularda ortaya çıkan sorunların giderilmesi gerekmektedir.

Özellikle son on yılda yaşanan siyasi ve toplumsal türbülansların sonunda Kırım’ın Rusya tarafından fiilen ilhakı ile büyük bir krizi yönetmek zorunda kalan Ukrayna ile olan ilişkiler Türkiye açısından öncelik arz etmektedir.

Hem güncel kriz bağlamında hem de iki ülkenin kritik öneme sahip uzun vadeli çıkarlarının sürdürülebilirliği açısından mevcut stratejik iş birliği daha da derinleştirilebilir. Bu noktada olaylara daha geniş bir jeopolitik bakış açısı ile bakma ihtiyacı vardır. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içinde Türkiye-Ukrayna ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir.

Ülke toplantıları ile; ilgili kuruluşların ve kurumların yakından tanınmasını, sivil toplum etkisinin artırılmasını, kalkınmaya katkı sağlanmasını, kaynakların ve çalışma alanlarının geliştirilmesine dair uzmanlık birikimlerinden faydalanılmasını, tanıtma faaliyetlerine katkı sağlanmasını, akademik işbirliği imkanlarının araştırılmasını ve tüm bu çalışmaların bütünlük içerisinde değerlendirilmesini sağlayacak stratejik bir yaklaşım geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

İki ülkenin geldiği nokta “stratejik işbirliği” olarak tanımlanmaktadır. Yine iki ülkenin, bölgesel meselelere çözüm bulunması hususunda işbirliği içinde çalışmalarına duyulan ihtiyaç da derinden hissedilmektedir. Çok boyutlu şekillenen dünya güç sistematığı içerisinde Türkiye - Ukrayna ilişkilerinin ideal bir noktaya taşınabilmesi için, yalnızca siyasi ve stratejik temelli değil, her parametrede karşılıklı derinlik oluşturacak bir yapıya doğru yönelmesi gerekir. Tarih; iki ülkeye karşılıklı bağımlılığı derinleştirecek stratejik fırsatlar sunmaktadır. Bu bağlamda sektör temsilcilerini stratejik boyutu da kapsayan bir yaklaşımla bir araya getirecek olan **Türkiye - Ukrayna Stratejik Diyalog Programı** önemli bir işlev görecektir.

Ana Tema

Sivil Diplomasi Kapasite İnşası: Sektörel ve Finansal Derinleşme

Alt Temalar

Uluslararası Güvenlik İşbirliği

Türkiye - Ukrayna Ekonomik İlişkileri: Fırsatlar ve Engeller

Orta Asya ve Orta Doğu Bölgeleri ve Türkiye - Ukrayna

Enerji Güvenliği, Enerji Arz Politikaları ve Fırsatlar

Ekonomik İşbirliği

Türkiye - Ukrayna Güvenlik İşbirliği, Çok Boyutlu Güvenlik ve Terörle Mücadele

Ulaşım, Lojistik, Bankacılık

İİT Üyesi Ülkeler İkili ve Çok Taraflı Kapasite İnşası

Kamu Yönetiminde İnovasyon ve Teknoloji Paylaşımı

Akademik ve Kültürel İşbirliği İmkanları

Bölgesel ve Küresel Ortak Perspektifler

Öncelikli Sektörler

Kamu Diplomasisi Eğitim ve Dil

Kültür ve Turizm

İnşaat, Müteahhitlik ve Altyapı

Sağlık ve Sağlık Turizmi

Enerji, Petrokimya ve Yatırımlar

Lojistik, Ulaştırma ve Haberleşme

Bankacılık ve Finans (Stratejik Yatırım Fonu)

Ekonomi ve Ticaret

Medya ve İletişim

Bilim ve Teknoloji

Marka Şehirler ve Çevre

Savunma ve Uzay Sanayii

Program Partnerleri

Türkiye : TASAM (Türk Asya Stratejik Araştırmalar Merkezi)

Ukrayna :

Programın İcra Alanı

Türkiye ve Ukrayna

ETKİNLİKLER / ÇALIŞMA PLANI (TASLAK)

Yöntem

Tümevarım, Katılımcılık ve Ekonomik Derinleşme

Basın Toplantıları

Türkiye - Ukrayna Akil Kişiler Kurulu Toplantıları / Çalışmaları

Program bünyesinde; iki tarafı temsilen bölge ve yerel aktörlerden oluşan ekonomi duayenlerinin ağırlıkta olduğu bir “Türkiye - Ukrayna Akil Kişiler Kurulu” oluşturulması ve yılda en az bir defa iki taraflı toplantı yapması ve Program çalışmaları temelinde iki ülke/bölge ilişkileri için yerel merkezli olarak etkileşim ve öneriler üretmesi.

Yuvarlak Masa Toplantıları / Çalıştayları

Çok Taraflı Çalıştaylar / Çalışmalar

Kongre(ler)

Sektör Çalıştayları / Etkinlikleri

Uygulamalı İnteraktif Eğitimler

Stratejik Raporlar

Sektör çalışmalarının iki ülke karar alıcıları, özel sektörü, medyası ve kamuoyu için stratejik raporlar olarak yayımlanması. Literatür ve hafıza desteği sağlanması.

Karar Alıcılara Briefing Toplantıları

Araştırma Projeleri ve Raporlarının Hazırlanması

TV Programları

Medya Konferansları

Diğer Akademik Çalışmalar

Stratejik Rapor, Kitap, Makale, Tez vb. Akademik Çalışmalar